

Sprawozdania ZAiKS-u za 2014 r. Komentarze. Interpretacje.

W związku z opublikowaniem na stronie internetowej ZAiKS-u sprawozdania z działalności oraz sprawozdania finansowego ZAiKS-u za 2014 r., zamieszczamy poniżej wyjaśnienia, które mogą być pomocne dla ich właściwej interpretacji zwłaszcza, że sprawozdanie za rok 2014 (w warstwie opisowej) po raz pierwszy zostało sporządzone na podstawie nowego (wydanego w 2014 r.) rozporządzenia MKiDN, a w warstwie finansowej na podstawie znowelizowanych (w 2014 r.) przepisów o rachunkowości.

Sprawozdanie (w warstwie opisowej) zawiera więc tylko te dane, którymi zainteresowany jest minister jako organ nadzoru, co nie zawsze daje pełny obraz omawianych zagadnień i wybiórczo prezentuje ich część, bez stosownych odniesień. ZAiKS nie jest przedsiębiorstwem i nie działa dla zysku, nie jest także podmiotem sektora publicznego, a mimo to składa sprawozdanie finansowe w najszerszym możliwym wymiarze.

Podajemy dane za ostatnie 3 lata gdyż proces inkasa i podziału tantiem jest procesem ciągłym, nie zamykającym się określoną datą danego roku, a dokumenty finansowe podają stan na dzień 31 grudnia.

Taką 3-letnią perspektywę oceny obowiązku repartycyjnego wskazuje art. 13 ust. 4 i 5 uchwalonej 26 lutego 2014 r. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE, w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych.

Stowarzyszenie Autorów ZAiKS **jest organizacją prywatną, organizacją pozarządową**, zarządzającą prywatnymi pieniędzmi, nie otrzymującą żadnych subwencji, dotacji ani innych środków ze Skarbu Państwa. ZAiKS powstał w 1918 roku jako stowarzyszenie osób fizycznych, autorów i przez prawie stulecie właśnie autorzy samodzielnie zarządzają organizacją i własnymi pieniędzmi.

Zgodnie z §1 Statutu:

Stowarzyszenie Autorów ZAiKS zrzesza twórców w celu

- ochrony praw autorskich
- działania na rzecz rozwoju twórczości,
- prowadzenie działalności socjalnej na rzecz swoich członków.

14 081 podmiotów polskich (w tym twórcy, spadkobiercy i wydawcy) powierzyło swoje prawa ZAiKS-owi na podstawie stosownych umów. Liczba utworów bezpośrednio powierzonych

ZAiKS-owi na dzień 31.12.2014 r. wyniosła 359 533; rocznie do ZAiKS-u zgłaszanych jest średnio ok. 11 000 nowych utworów. Co trzeci twórca, który powierzył ZAiKS-owi swoje utwory ma mniej niż 35 lat.

Ponadto ZAiKS reprezentuje z mocy ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych osoby, które w momencie licencjonowania nie są znane, a mają prawo do otrzymania wynagrodzenia – ich liczba waha się od 10 do 30 tysięcy.

ZAiKS chroni w Polsce ok. 3 mln twórców zagranicznych, na podstawie 126 umów o wzajemnej reprezentacji z podobnymi organizacjami na całym świecie, w rezultacie reprezentuje ok. 50 mln utworów.

O skuteczności działań ZAiKS-u, świadczy pozycja naszego stowarzyszenia na arenie międzynarodowej. Zgodnie z Music Copyright nr 491 16.10.2013, ZAiKS znalazł się w pierwszej dwudziestce (na 233 organizacje) najbardziej skutecznych w zakresie zarządzania prawami autorskimi organizacji zbiorowego zarządu na świecie.

Poniżej prezentujemy informację na temat działalności inkasowej i podziałowej ZAiKS-u oraz na temat działalności społecznej i socjalnej w latach 2012-2014, ze szczególnym uwzględnieniem roku 2014.

Działalność inkasowa i podziałowa

I Umowy

Po raz pierwszy w sprawozdaniu podajemy liczbę korzystających z licencji na poszczególnych polach eksploatacji. I tak:

Na koniec roku 2014 ZAiKS miał zawarte umowy z 36 318 korzystającymi, w tym na poszczególnych polach eksploatacji:

- Utrwalenie, zwielokrotnienie i wprowadzenie do obrotu – 913;
- Publiczne wykonania i odtworzenia – 31 672;
- Wyświetlanie – 529;
- Wystawienie – 356;
- Nadania radiowe i telewizyjne – 305;
- Reemisja – 2 224;
- Publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym 449 (m.in. internet).

Liczba umów obowiązujących w 2014 r. była daleko większa gdyż jeden korzystający może mieć kilka umów na tych samych polach eksploatacji np. jest właścicielem kilku kin, kilku dyskotek czy sieci sklepów i na każdy z tych obiektów ma osobną umowę.

Liczba umów licencyjnych obowiązujących w 2014 r. wyniosła 68 185

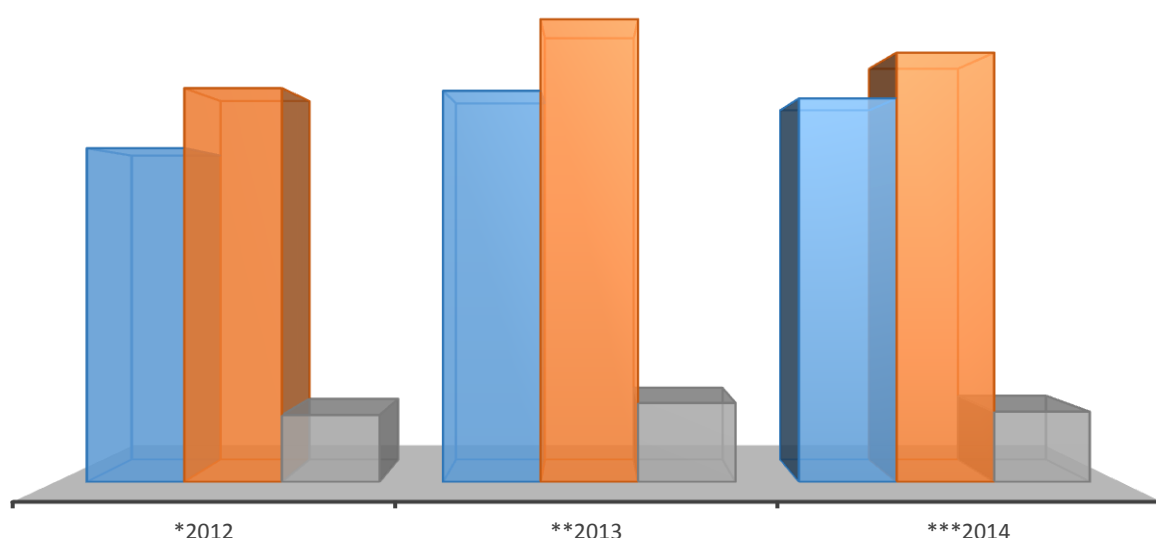
II Inkaso i repartycja

W latach 2012-2014 inkaso ZAiKS-u wyniosło **zł.997.314.638**.

W latach 2012-2014 ZAiKS podzielił kwotę **zł.1.156.674.005**.

W latach 2012-2014 ZAiKS potrącił kwotę **zł.194.455.969**.

Inkaso, wykonanie podziału i potrącenia w latach 2012 - 2014

	*2012	**2013	***2014
Inkaso	300 310 758 zł	351 912 035 zł	345 091 845 zł
Kwoty podzielone	354 246 806 zł	416 255 781 zł	386 171 418 zł
Potrącenia	60 192 128 zł	71 036 978 zł	63 226 863 zł

*Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2012r. „Wykonanie inkasa I-XII 2012r.” i „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2012r.”, str.8 Sprawozdania z działalności ZAiKS-u za 2012r.

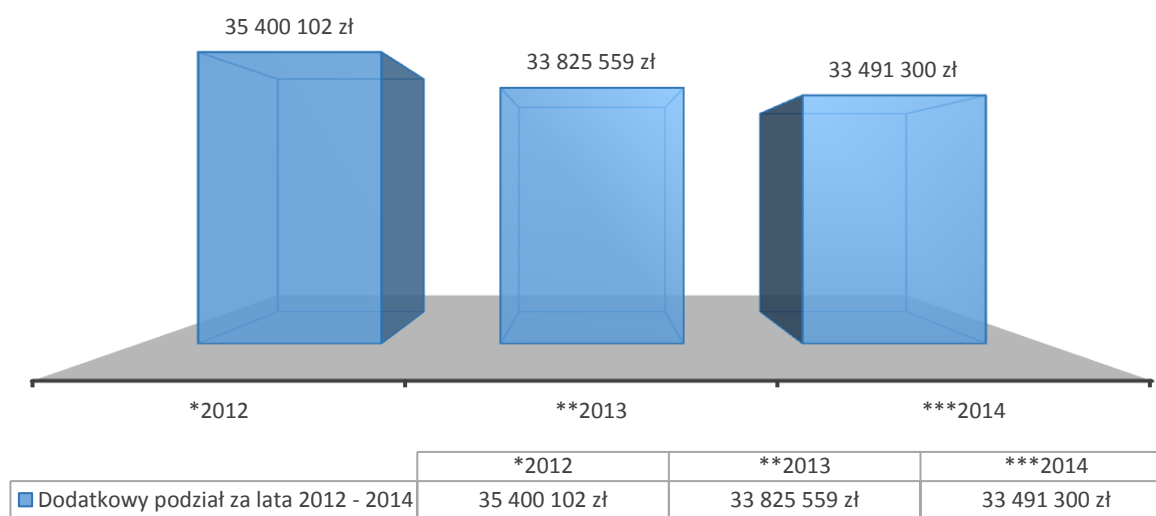
**Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2013r. „Wykonanie inkasa I-XII 2013r.” i „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2013r.”, str.14 Sprawozdania z działalności ZAiKS-u za 2013r.

***Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2014 r. „Wykonanie inkasa I-XII 2014 r.” i „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2014 r.”, str.18, 19 Sprawozdania z działalności ZAiKS-u za 2014 r.

W kwocie zł.1.156.674.005 zawiera się dodatkowy podział z wyniku finansowego, czyli m.in. korzystania z lokat i bezpiecznych instrumentów rynku finansowego. Za lata 2012-2014 ZAiKS dodatkowo podzielił kwotę zł.102.649.034,42.

Wysokość tych kwot zależna jest od wysokości oprocentowania lokat, obligacji skarbowych, które jak wiadomo w ostatnich latach ma tendencję spadkową.

Dodatkowy podział za lata 2012 - 2014

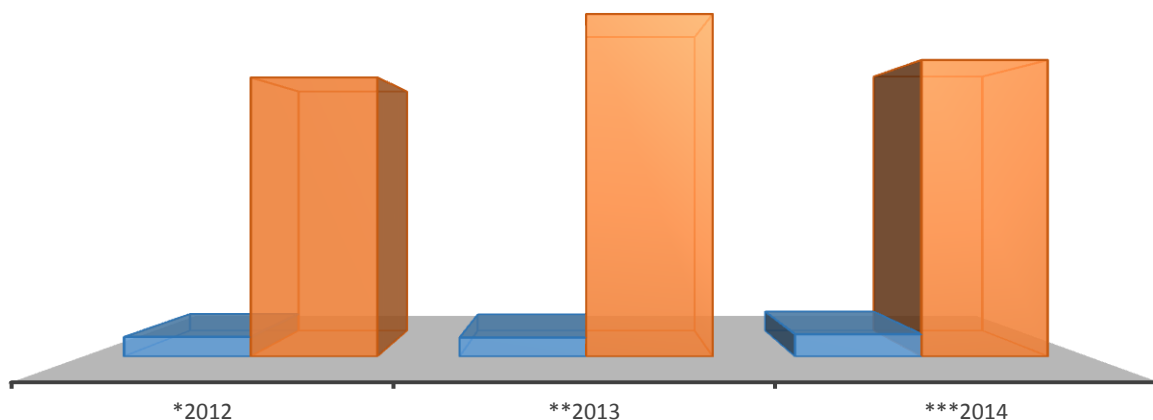
*Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2012r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2012r.”

**Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2013r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2013r.”

***Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2014 r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2014 r.”

W kwocie inkasa tj. zł.997.314.638 zawierają się kwoty przekazane na rzecz polskich twórców przez zagraniczne ozz-ty. W latach 2012-2014 ZAiKS otrzymał z zagranicy kwotę zł.15.160.404, a za ten sam okres przekazał na konta zagranicznych ozz kwotę zł.228.706.409.

Kwoty otrzymane i przekazane zagranicznym OZZ w latach 2012 - 2014

	*2012	**2013	***2014
■ Kwoty otrzymane	zł4 872 881	zł4 719 545	zł5 567 977
■ Kwoty przekazane	zł69 524 850	zł85 325 718	zł73 855 842

*Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2012r. „Wykonanie inkasa I-XII 2012r.”

**Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2013r. „Wykonanie inkasa I-XII 2013r.”

***Załącznik do sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2014 r. „Wykonanie inkasa I-XII 2014 r.”

Kwoty te m.in. obrazują popularność polskiego repertuaru na świecie, która jest niewielka w stosunku do popularności twórczości zagranicznej (zwłaszcza anglojęzycznej) w Polsce, a także różnice w ochronie praw autorskich w poszczególnych ozz-tach. ZAiKS wypłaca tantiemy za każdy akt eksploatacji utworu, natomiast wiele ozz-tów na świecie wprowadziło limity wysokości wypracowanych tantiem, tzn. jeżeli dany utwór nie uzyska tantiem w wysokości np. 1.000 Euro, to jego autor nie otrzyma wynagrodzeń autorskich.

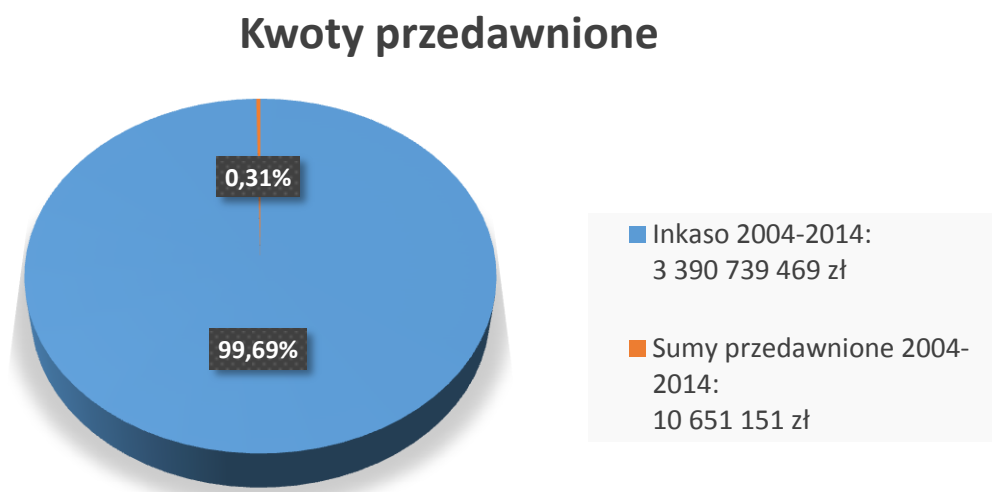
Honoraria autorskie zależne są od popularności utworu (im częściej i na więcej sposobów utwór jest wykorzystywany tym jego twórca otrzymuje większe kwoty tantiem) i mogą być dla konkretnego autora różne w kolejnych latach. To zróżnicowanie może oznaczać, że dany autor w jednym roku otrzyma kilkadziesiąt zł., a w innym ponad milion zł. W kolejnych latach sytuacja może się odwrócić.

Na kontach ZAiKS-u podobnie jak na kontach wszystkich ozz na świecie znajdują się środki, które są w trakcie podziału i wypłaty. Dzieje się tak ponieważ cykle repartycyjne przeprowadzane z należytą starannością muszą trwać określony czas. Niektóre podziały mogą się odbyć po zamknięciu roku kalendarzowego (np. w wypadku nadań telewizyjnych) gdyż musi spłynąć dokumentacja za cały rok (wysokość tantiem zależy od liczby nadań utworu w danym roku). Co roku zwiększa się liczba danych podziałowych, przetwarzanych przez ZAiKS gdyż systematycznie zwiększa się skala użytkowania utworów. Nie ma przepisów, które nakazywałyby użytkownikom raportować wykorzystane utwory w jednolity sposób; dlatego ZAiKS otrzymuje niepełne lub niedokładne dane, musi je sprawdzić i uzupełnić tak by wynagrodzenie trafiło do uprawnionych. ZAiKS w pewnym sensie działa podobnie jak bank. Pieniądze leżące na kontach bankowych nie należą do banku tylko jego klientów, a mimo to wykazywane są w bilansie. W ZAiKS-ie na kontach autorów są kwoty które czekają na wypłaty (to autor decyduje kiedy i w jaki sposób odbierze swoje pieniądze), a jednocześnie codziennie inkasowane są kolejne wynagrodzenia autorskie. Stąd może powstać wrażenie ogromnej sumy, która nie „zalega na kontach ZAiKS-u” tylko jest w trakcie podziału i wypłaty. Kwoty po które twórcy nie zgłosili się w okresie 10 lat stanowią zaledwie 0,31% inkasa

III Kwoty przedawnione

Inkaso w latach 2004-2014 wyniosło kwotę **zł.3.390.739.469**.

Sumy przedawnione za lata 2004-2014 wyniosły kwotę **zł.10.651.151 t.j. 0,31% inkasa**.

Oznacza to, że z zainkasowanych przez ostatnie 11 lat sum, tylko 0,31% nie trafiło do uprawnionych (np. z powodu braku kompletnej dokumentacji od użytkowników,

nieodnalezienia autora, braku potwierdzenia autorstwa utworów, niezakończonych procesów spadkowych lub o autorstwo utworów). Zgodnie z obowiązującym prawem ZAiKS ponosi odpowiedzialność za wypłatę wynagrodzeń faktycznie uprawnionym, co oznacza, że do czasu zakończenia formalności tantiemy nie mogą być wypłacone.

ZAiKS nie przejmuje kwot przedawnionych. ZAiKS wypłacał i będzie wypłacał uprawnionym kwoty, które z prawnego punktu widzenia mogą zostać uznane za przedawnione i co do których nie ma prawnego obowiązku wypłaty.

Zasada ta obowiązuje od początku istnienia ZAiKS-u.

IV Koszty inkasa

Koszty inkasa obejmują zarówno koszty związane z pozyskaniem wynagrodzeń jak i z ich podziałem. ZAiKS nie potrąca odrębnie kosztów z tytułu repartycji.

Średnie koszty inkasa ZAiKS-u w latach 2012-2014 wyniosły 16,7%.

Koszty inkasa ZAiKS-u w latach 2012 - 2014

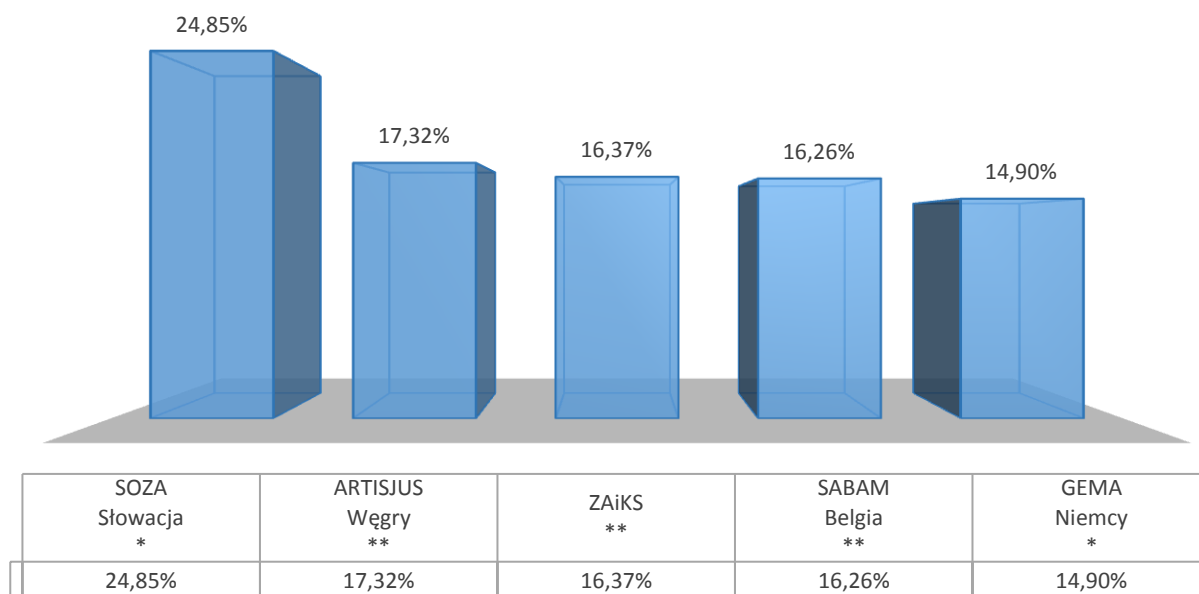
*Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2012r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2012r.”

**Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2013r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2013r.”

***Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2014 r. „Wykonanie podziału na zwrot kosztów inkasa I-XII 2014 r.”

Koszty inkasa w ZAiKS-ie mieszczą się w średniej kosztów europejskich ozz.

Porównanie kosztów inkasa - rok 2013 (*) i 2014 (**)

Dane zaczerpnięte ze stron internetowych organizacji.

Określone koszty działalności ozz pozostają we wszystkich organizacjach na podobnym poziomie bez względu na wielkość inkasa. Tak więc im większe inkaso tym proporcjonalnie mniejsze koszty inkasa. Na koszty wszystkich ozz składają się przede wszystkim:

- wydatki związane z zawieraniem i realizacją umów (w 2014 r. ZAiKS udzielił 68 185 licencji, ZAiKS zawarł umowy o wzajemnej reprezentacji ze 126 podobnymi organizacjami na całym świecie),
- wydatki związane z prowadzeniem procesów sądowych przeciwko naruszcicielom prawa (ZAiKS w 2014 r. prowadził 3 086 procesów (w tym 44 karne)) i koszty windykacji (w 2014 r. ZAiKS prowadził windykację przeciwko 5 381 podmiotom). Znaczna część kosztów jak widać, zależy w dużej mierze od rzetelności i uczciwości użytkowników,
- koszty repartycji (ZAiKS w 2014 r. dokonał 2 459 repartycji),
- poszukiwanie uprawnionych tj. autorów, spadkobierców, nabywców praw. ZAiKS reprezentuje w Polsce ok. 3 mln twórców i ok. 50 mln utworów,
- wynagrodzenia pracowników i innych podmiotów współpracujących z ZAiKS-em,
- uczestnictwo w tworzeniu prawa,

- utrzymanie biura w tym tworzenie, wdrażanie i doskonalenie systemów informatycznych, praca 13 dyrekcji okręgowych zajmujących się wyszukiwaniem użytkowników i pozyskiwaniem inkasa,
- pozyskiwanie i analiza dokumentacji - liczba pozycji do identyfikacji wynosi od kilku do kilkuset milionów rocznie – w tym trzeba odnaleźć i zidentyfikować od 1,5 mln do 2 mln utworów,
- działalność edukacyjna i szkoleniowa,
- udział w międzynarodowych organizacjach, komitetach technicznych, grupach:
 - ✓ CISAC - Międzynarodowa Konfederacja Związków Autorów i Kompozytorów,
 - ✓ GESAC - Europejskie Zrzeszenie Stowarzyszeń Autorów i Kompozytorów,
 - ✓ BIEM - Międzynarodowe Biuro Nagrań Mechanicznych,
 - ✓ CIADL – Międzynarodowa Rada Twórców Utworów Dramatycznych, Literackich i Audiowizualnych,
 - ✓ CIAM – Międzynarodowa Rada Twórców Muzycznych,
 - ✓ BTC – Komitet Techniczny ds. Branżowych,
 - ✓ MTC – Komitet Techniczny ds. Mediów,
 - ✓ European Committee –Komitet Europejski,
 - ✓ ECSA – Europejskie Porozumienie Autorów i Kompozytorów.

Działalność społeczna i socjalna

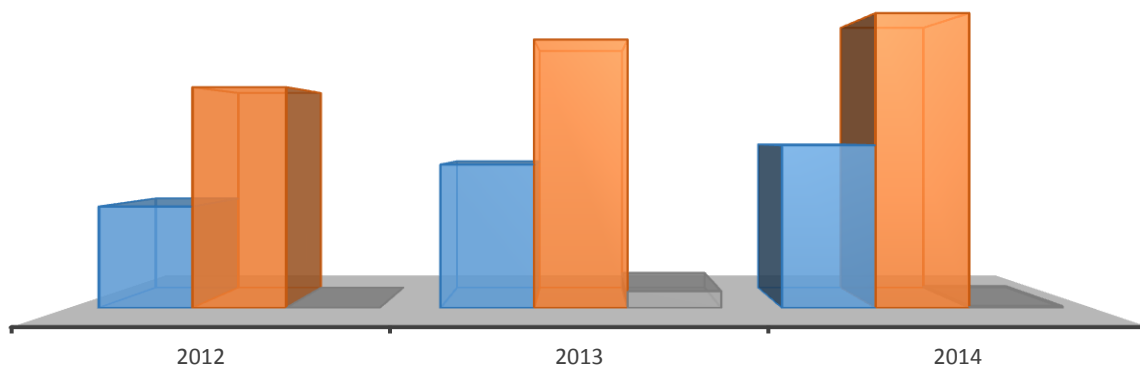
Po raz pierwszy w sprawozdaniu dla MKiDN, można podać informacje dodatkowe ukazujące pełen obraz działalności ZAiKS-u.

Ponieważ ZAiKS poza pracami w zakresie zbiorowego zarządu prowadzi szeroką działalność społeczną i socjalną, umieściliśmy w sprawozdaniu informacje dotyczące tych zagadnień.

I Fundusz Popierania Twórczości

W latach 2012-2014 Fundusz Popierania Twórczości podjął decyzję o wypłatach 1053 stypendiów dla indywidualnych twórców, 722 dotacji dla instytucji zajmujących się działaniami na rzecz kultury oraz 23 nagród na łączną kwotę zł.12.380.261,08.

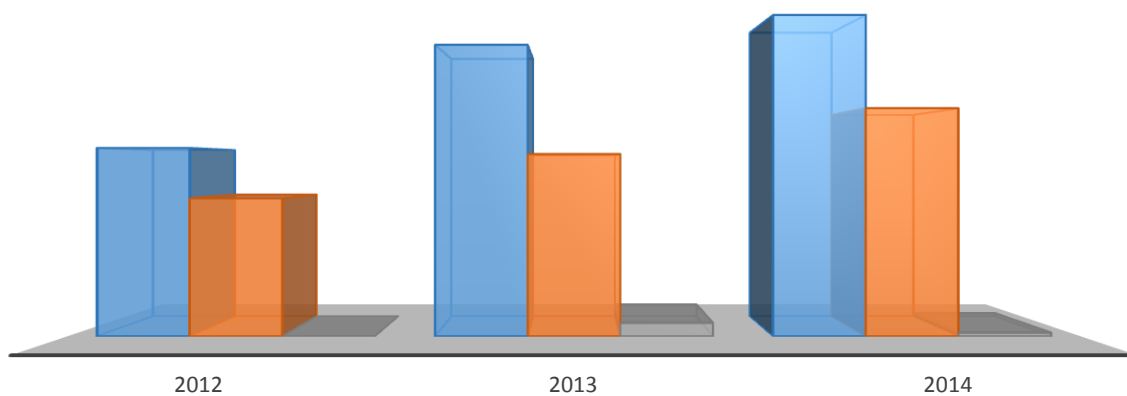
Środki wypłacone z Funduszu w latach 2012 - 2014

	2012	2013	2014
Wartość wypłaconych stypendiów	1 037 000 zł	1 467 000 zł	1 663 800 zł
Wartość wypłaconych dotacji	2 258 900 zł	2 745 430 zł	3 015 131 zł
Wartość wypłaconych nagród	0 zł	173 000 zł	20 000 zł

Dane z dokumentów sekretarza FPT.

Liczba podmiotów, które otrzymały wypłaty z Funduszu w latach 2012 - 2014

	2012	2013	2014
Liczba wypłaconych stypendiów	248	383	422
Liczba wypłaconych dotacji	182	240	300
Liczba wypłaconych nagród	-	18	5

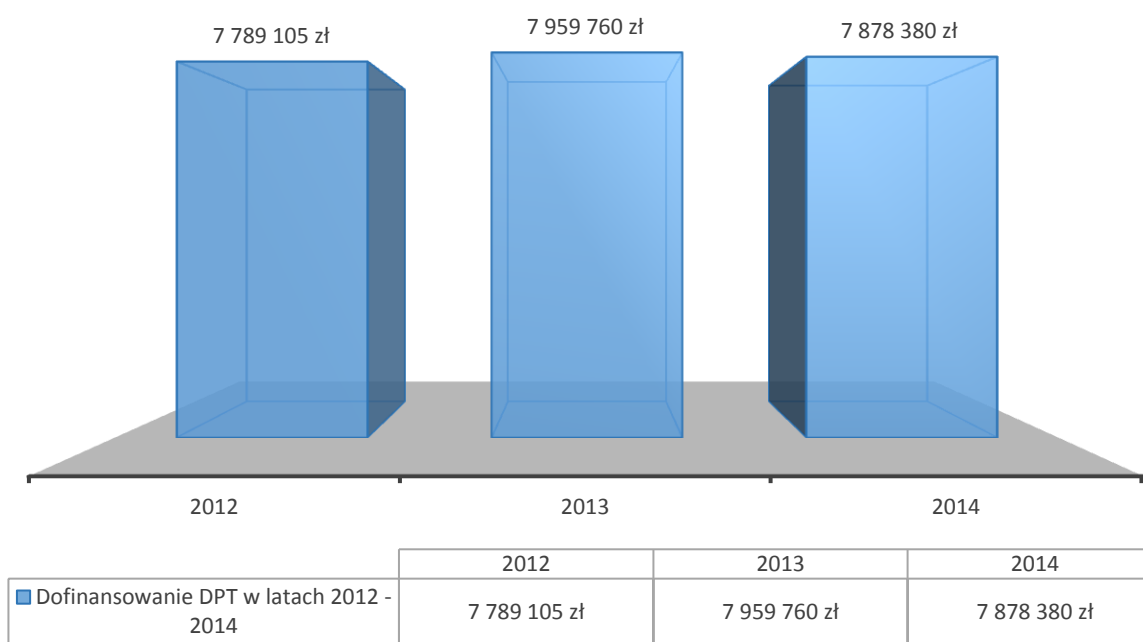
Dane z dokumentów sekretarza FPT.

Decyzję o wypłatach podejmuje Zarząd FPT, składający się z 8 wybitnych przedstawicieli różnych dziedzin twórczości, a jej przewodniczącym jest Przewodniczący Rady Stowarzyszenia.

II Domy Pracy Twórczej

W latach 2012-2014 ZAiKS dofinansował działalność Domów Pracy Twórczej kwotą **zł. 23.627.245,-**

Dofinansowanie DPT w latach 2012 - 2014

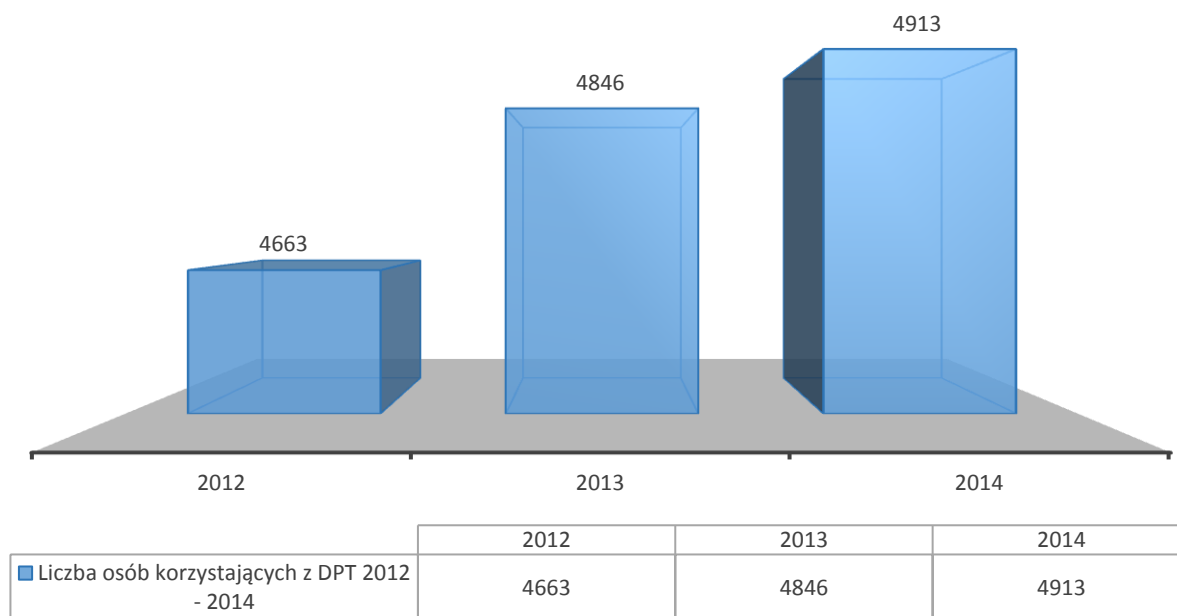
*Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2012r. „Rozliczenie wyniku finansowego” za 2012r.

**Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2013r. „Rozliczenie wyniku finansowego za 2013 r.”

***Załącznik do Sprawozdania finansowego za 2014 r. „Rozliczenie wyniku finansowego za 2014 r.”

W latach 2012-2014 z DPT skorzystało **14.422 osoby**, w tym:

Liczba osób korzystających z DPT 2012 - 2014

Dane z dokumentów sekcji Domów Pracy Twórczej.

Domy Pracy Twórczej stanowią miejsca, w których autorzy odpoczywają i tworzą swoje dzieła. ZAiKS jest właścicielem ośmiu DPT. To w nich powstało wiele dzieł tak wybitnych twórców jak np.: Jan Brzechwa, Julia Hartwig, Józef Hen, Krystyna Kofta, Henryk Kuźniak, Sławomir Mrożek, Marek Nowakowski, Tadeusz Różewicz, Wisława Szymborska, Julian Tuwim, Barbara Wachowicz.

Ostatnim zakupem jest obiekt w Janowicach (Centrum Doskonalenia Talentu). Obiekt ten ma pełnić rolę miejsca gdzie młodzi twórcy (nie tylko członkowie ZAiKS-u), pod okiem mistrzów, będą mogli eksperymentować, kreując utwory z różnych dziedzin twórczości np. literackiej, kompozytorskiej, choreograficznej, plastycznej, fotograficznej, multimedialnej. Mają tam powstać pracownie twórcze, studio nagrań, sala multimedialna itd. Janowice znajdują się w pobliżu Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach i Centrum Ignacego Paderewskiego w Kąsnej Dolnej. Wraz z tymi obiektami będzie stanowić bazę szeroko zakrojonych działań kulturalnych na tamtym terenie, emanujących na cały kraj.

III Nagrody ZAiKS-u

W 2014 r. ZAiKS przyznał pięciu autorom nagrody specjalne ZAiKS-u za wybitne osiągnięcia twórcze.

W 2014 r. ZAiKS przyznał następujące nagrody cykliczne:

1. nagroda doroczna za twórczość dla dzieci;
2. nagroda za całokształt twórczości dla dzieci;
3. nagroda literacka dla tłumaczy;
4. nagroda w dziedzinie sztuk wizualnych;
5. nagroda im. Krzysztofa T. Toeplitza;
6. za varsavianiana – nagroda im. Karola Małcużyńskiego;
7. za propagowanie polskiej muzyki współczesnej;
8. za popularyzację polskiej twórczości rozrywkowej.

ZAiKS ufundował 38 nagród na festiwalach i innych wydarzeniach kulturalnych organizowanych w roku 2014 przez podmioty trzecie.

IV Działalność charytatywna

Jak co roku ZAiKS udzielił wsparcia charytatywnego 4 instytucjom pożytku publicznego:

- Fundacji Hospicjum Onkologiczne w Warszawie,
- Krajowemu Funduszowi na Rzecz Dzieci,
- Wrocławskiemu Stowarzyszeniu Przyjaciół Dzieci Niewidomych,
- Towarzystwu Opieki nad Ociemniałymi w Laskach.

ZAiKS również zwolnił organizatorów imprez charytatywnych z konieczności zapłaty tantiem:

- w 2014 r. ZAiKS rozpatrzył pozytywnie 176 wniosków o zwolnienie z tantiem,
- w 2014 r. ZAiKS po raz 23 zrezygnował z tantiem z tytułu działań WOŚP.

V Działalność edukacyjna i szkoleniowa

W 2014 r. odbyło się 10 szkoleń z cyklu Poniedziałki pod Królami. Spotkania te mają charakter otwarty, biorą w nich udział nie tylko twórcy związani z ZAiKS-em ale także osoby trzecie (w tym przedstawiciele fundacji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych oraz studenci). Podczas spotkań omawiano zagadnienia z zakresu prawa autorskiego i działań ZAiKS-u.

ZAiKS wziął udział w szkoleniach z zakresu prawa autorskiego dla podmiotów zewnętrznych. W roku 2014 odbyło się ponad 50 spotkań w szkołach, oraz liczne szkolenia m.in. dla młodych twórców, przedstawicieli instytucji kultury, policji, czy prokuratury. ZAiKS w 2014 r. był współorganizatorem oraz brał udział w kilkunastu konferencjach i seminariach poświęconych prawu autorskiemu.

VI ZAiKS w sieci

ZAiKS wprowadził szereg zmian i nowych funkcjonalności w platformie serwisów internetowych ZAiKS online, m.in.:

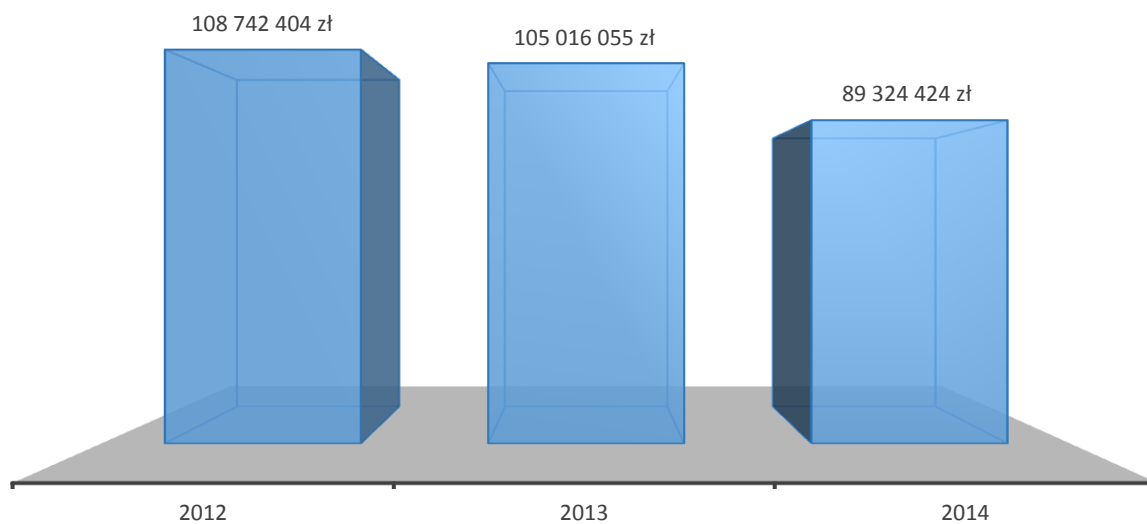
- eLicencje – serwis internetowy, który umożliwia zarówno osobom fizycznym, jak i prawnym (firmom, organizacjom) zawieranie i opłacanie online (przez Internet) niektórych rodzajów umów licencyjnych;
- Serwis twórcy / spadkobiercy – możliwość sprawdzania utworów zarejestrowanych (repertuaru) oraz wymagających zgłoszenia, na które z powodu braków formalnych zarezerwowano tantiemy;
- Katalog utworów muzycznych – możliwość wybierania utworów do podręcznego schowka (w celu tworzenia listy wybranych przez siebie utworów).

Podatki

ZAiKS jest także istotnym płatnikiem na rzecz Skarbu Państwa podatków.

W latach 2012-2014 ZAiKS przekazał na Skarb Państwa, tytułem podatków kwotę **zł. 303.082.883,-**

Kwota podatków w latach 2012 - 2014

	2012	2013	2014
■ Kwota podatków w latach 2012 - 2014	108 742 404 zł	105 016 055 zł	89 324 424 zł

Dane z dokumentów Wydziału Finansowo-Księgowego.

Bardzo prosimy by w razie wątpliwości, potrzeby uzyskania informacji czy wyjaśnień, zwracać się do Wydziału Komunikacji komunikacja@zaiks.org.pl lub do rzecznika ZAiKS-u p. Anny Biernackiej wydzial.organizacyjny@zaiks.org.pl